

Relationship to the Mishkan

(the mekorot on this daf can be skimmed. The main point is to get a feel for what criterion are important to each rishon, and where we derive these criterion from)

Rashi very consistently emphasizes that a reshut harabim needs to be similar to the mishkan in order to be a reshut harabim.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף צח עמוד א

אמר רב שמואל בר יהודה אמר רב אבא אמר רב הונא אמר רב: המעביר ארבע אמות ברשות הרבים מקורה - פטור, לפי שאינו דומה לדגלי מדבר.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף ו עמוד א

תנו רבנן, ארבע רשויות לשבת: רשות היחיד, ורשות הרבים, וכרמלית. ומקום פטור. ואיזו היא רשות היחיד - חריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה, וכן גדר שהוא גבוה עשרה ורחב ארבעה - זו היא רשות היחיד גמורה. ואיזו היא רשות הרבים - סרטיא ופלטיא גדולה, ומבואות המפולשין זו היא רשות הרבים גמורה. אין מוציאין מרשות היחיד זו לרשות הרבים זו, ואין מכניסין מרשות הרבים זו לרשות היחיד זו; ואם הוציא והכניס, בשוגג - חייב חטאת, במזיד - ענוש כרת, ונסקל. אבל ים ובקעה ואיסטוונית והכרמלית - אינה לא כרשות הרבים ולא כרשות היחיד, ואין נושאים ונותנים בתוכה, ואם נשא ונתן בתוכה - פטור; ואין מוציאין מתוכה לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכה, ואין מכניסין מרשות היחיד לתוכה, ולא מתוכה לרשות היחיד, ואם הוציא והכניס - פטור. חצרות של רבים ומבואות שאינן מפולשין, עירבו - מותרין, לא עירבו - אסורים.

רש"י מסכת שבת דף ו עמוד א

ולא כרשות הרבים - דאינן דומין לדגלי מדבר, דלאו להילוכא דרבים עבידי.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף ו עמוד ב

אמר מר: זו היא רשות הרבים, למעוטי מאי? - למעוטי אידך דרבי יהודה; דתנן, רבי יהודה אומר: אם היתה דרך רשות הרבים מפסקתן - יסלקנה לצדדין, וחכמים אומרים; אינו צריך. ואמאי קרו ליה גמורה? - אידי דתנא רישא גמורה, תנא נמי סיפא גמורה. ולחשוב נמי מדבר, דהא תניא: איזו היא רשות הרבים - סרטיא ופלטיא גדולה, ומבואות המפולשין, והמדבר! - אמר אביי: לא קשיא, כאן - בזמן שישראל שרויין במדבר, כאן - בזמן הזה.

רש"י מסכת שבת דף ו עמוד ב

בזמן שהיו ישראל במדבר - חשיבא רשות הרבים.

בזמן הזה - אינו מקום הילוך לרבים, דהולכי מדברות לא שכיחי.

תוספות מסכת שבת דף ו עמוד ב
כאן בזמן שישראל שרויין במדבר - משמע קצת דאינה ר"ה אלא א"כ מצויין שם ששים רבוא כמו במדבר.

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף נט עמוד א
משנה. עיר של יחיד ונעשית של רבים - מערבין את כולה. ושל רבים ונעשית של יחיד - אין מערבין את כולה, אלא אם כן עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה, שיש בה חמשים דיורין, דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: שלש חצירות של שני בתים.

רש"י מסכת עירובין דף נט עמוד א
עיר של יחיד - שלא היו נכנסין בה תמיד ששים רבוא של בני אדם, ולא חשיבא רשות הרבים, דלא דמיא לדגלי מדבר.
ונעשית של רבים - שנתוספו בה דיורין, או נקבעו בה שווקים.
מערבין את כולה - כבתחלה, ואין מבואותיה צריכין תיקון, שהרי היא כחצר אחת, וכגון שאין בה רשות הרבים גמורה של שש עשרה אמה,

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף כב עמוד ב
איתמר נמי, כי אתא רבין אמר רבי יוחנן, ואמרי לה אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: מעלות ומורדות שבארץ ישראל אין חייבין עליהן משום רשות הרבים, לפי שאינן כדגלי מדבר.

רש"י מסכת עירובין דף כב עמוד ב
שאינן כדגלי מדבר - דארץ חלקה היתה, שהענן משוה אותה.

ספר העיתים סימן רו
ובתשובות לגאון ד' רשיות לשבת מאי פירושה ...
איזו הוא רה"ר גמורה הי' לו מקום שיש בו ס' רבוא בני אדם שאין להם לא חומה ולא דלתות ונכנסין ויוצאין בלילה כמו ביום כדגלי המדבר זו רה"ר גמורה דכל מקום שאמרו חכמים רה"ר בדרך זה אמרו ולא אמרו סרטיא ופלטיא גדולה סרטיא שווקים גדולים שממלאין ופתוחין למקום שיש בו ס' רובא, פלטיא קורין אותו בלשון ישמעאל קיסר"א וחניות יש בה ושנו חכמים המוציא מחנות לפלטיא ומבואות המפולשין לרה"ר והם מקום שיש בו ס' רובא בנ"א ולמה קורין אותו רה"ר גמורה מפני שאין לה תקנה לא בעירוב ולא בגיפוף לעשותן רה"י ע"י גיפוף

תשובות הגאונים - שערי תשובה סימן רט
והלכתא מדינות ועיירות שאין בהן ששים רבוא ואפי' יש בהן ששים רבוא ויש עליהם חומה ודלתותיהן ננעלות בלילה אין נעשות רה"ר ואין חייבים עליהן כרת וסקילה מ"ט דבעי' כדגלי מדבר שלא היה עליהם

גדר אבל יש עליהן גדר אפי' היתה כירושלם שהיו בה אלף אלפים אין נעשית כרה"ר דאמר רבה בר בר חנה אמ"ר יוחנן אלמלא ירושלם דלתותיה ננעלות בלילה חייבי' עליה משום רשות הרבים אלא הרי היא ככרמלית ואם מגופפת אותה עיר ואין בה פרצות רחבות יתר מעשר אמות ומניחי' עירובן בבית א' הרי היא כרה"י גמורה ומותר לטלטל בה לצורך השבת וכל פרצה שהיא כעשר אמות מותרת ומפני שהיא כפתח יתר מכאן אסורה ואם יש בה יתר מעשר אמות ואפי' עירבו אסור לטלטל וכן הלכה:

ספר העיתים סימן רח

רה"ר דוכתא דדשין ליה שית מאה אלפי' גברא ביומא כדגלי מדבר:

However, perhaps the necessity to be exactly like the מדבר can be somewhat less extreme:

תוספות מסכת שבת דף צח עמוד א

(הניחא למ"ד קרשים מלמטה עוביין אמה וכלין והולכין עד כאצבע - הקשה הרב פור"ת ולדידיה מי ניחא והלא כיון שהולכין וכלין עד כאצבע יכולין לסדר ששה סדרים או יותר שיתנו חודו של זה כנגד עביו של זה ויחזיקו ששה סדרים שלש אמות ושלוש אצבעות וישארו י"א טפחים לאויר וכי שדית להו ביני וביני כלבוד דמי ותירץ דגנאי הוא להשים צד העב העומד סמוך לקרקע אצל הקצר שהיה למעלה מקום שהיריעות פרוסות עליהן ודמי להא דאמרינן מעלין בקדש ואין מורידין ור"ת תירץ דכמו שהיו פורקין אותן מן המשכן כך היו מניחים על העגלה שהיתה אצל דופן המשכן כי כך היו עושין בלא טורח אבל להופכן היה טורח גדול ורבינו יצחק אומר דשמא מחציין ולמעלה היו כלין והולכין והשתא אי אפשר לסדר יותר) וא"ת מנלן דילפינן ממה שאינו מקורה נילף מן המקורה שבו ויהא המעביר ד' אמות ברשות הרבים מקורה חייב וי"ל דמן האויר יש לנו ללמוד שדומה יותר רשות הרבים ור"י אומר דמהכא לא ילפינן רשות הרבים אלא ממחנה לזיה כדאמר לעיל ומהכא לא ילפינן אלא שיעור רשות הרבים דהוי י"ו אמות ומכל מקום אי לאו דתחתיהן וביניהן וצדיהן רשות הרבים לא הוה ילפינן מיניהו שיעור רה"ר.

חידושי הרמב"ן מסכת עירובין דף נט עמוד א

מתני' עיר של יחיד ונעשית של רבים, פרש"י ז"ל עיר של יחיד היינו שאין בה ששים רבוא בני אדם, וקרי לה של יחיד לפי שאין בה רשות הרבים מפני שעמה מועטים ולא דמיא לדגלי מדבר. ונעשית של רבים שניתוספו בה דיורין, וזה הענין בכמה מקומות פירש אותה שאין רשות הרבים גמורה אלא בעיר שיש בה

ששים רבוא, ולא ידענו מנין לו לרש"י כן שלא הוזכר בתלמוד בשום מקום, אבל בהלכות גדולות נמצא כן והרי הדבר תלוי באילנות גדולות.

ומ"מ אנו תמהים אם כן בתחלת מסכת שבת ששנו בברייתא ארבע רשויות לשבת היאך לא אמרו סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשות זהו רשות הרבים גמורה והוא שיעברו שם ששים רבוא, אי נמי ליתני בכרמלית ים ובקעה ואסתנית ומקום שאין בו ששים רבוא, וכי תימא במקומות קא מיירי באינשי לא מיירי והא אתמר התם (ו' ב') וליתני נמי מדבר דתניא איזהו רשות הרבים סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין ומדבר ותרצינן אמר אביי לא קשיא כאן בזמן שהיו ישראל במדבר כאן בזמן הזה אלמא בדיירין נמי איירינן בברייתא, ועוד מדקא אמרינן מדבר בזמן שהיו ישראל שם הוי רשות הרבים ובזמן הזה כרמלית מכלל דעיר ואיסטריטאות אף על פי שאין בהם ששים רבוא הוו רשות הרבים **כיון שהדרכים כבושין ובני אדם עוברין בהם**, דטעמא דמדבר משום שאין שם דרך כבושה ולא מכוונת לילך בה לשום מקום ודמי לבקעה שהיא רשות היחיד לשבת, ור"ש עצמו כתב שם **מדבר בזמן הזה אינו מקום הלך** לרבים דהולכי מדברות לא שכיחי, ומינה דדרכים ועיירות דשכיחי אף על גב דלא הוו תמן ששים רבוא, ושמא דעת הראשונים לומר שהאיסרטיא שהיא כבושה חוץ לעיירות והולכים ממנה מעיר לעיר וממדינה למדינה עד סוף כל העולם אין מדקדקין בה בעוברין עליה ששים רבוא **דהא דכולי עלמא הוא, אבל בתוך העיר אין שם רשות הרבים בלא ששים רבוא דתהוי כדגלי מדבר**, וגם זה אינו מחוור.

ועוד מדקדקין עליו **בתוספות שהרי מדבר כפלי כפלים היו בו אנשים ונשים וטף וערב רב**, והם מתרצים קושיא שלהם ז"ל **כיון דממשכן גמרינן לכל מילי דשבת מן המנין שהוזכר בתורה ילפינן**, ואין התירוץ נכון שהרי כתוב ויבאו האנשים על הנשים, ועוד ליבעו ששים רבוא מבני עשרים ועד ששים, **וסוף דבר אין לנו אלא מה שמוזכר בתלמוד רשות הרבים שש עשרה אמה דגמרינן ממשכן** כדאיתא בפרק הזורק (צ"ט א'), **ושאינו מקורה** כדאמרינן בפרק קמא דשבת (ה' א') אבל דיריין לא ילפינן הילכך כל מבוי שמפולש בשני ראשין **ומכוון עד חוץ למדינה** ורחב שש עשרה אמה הוא רשות הרבים גמורה בכל עיירות ובכל כפרים שבעולם.

חידושי הריטב"א מסכת שבת דף ו עמוד א

ואיזהו רשות הרבים סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשות. פי' סרטיא גדולה מסילה שהולכים בה מעיר לעיר, ופלטיא השווקים והרחובות שנושאים ונותנים רבים תדיר, ומבואות המפולשים פי' כשהם רחבים י"ו אמה **ויש בהם דרך לששים רבוא** וכפרש"י בפ"ק דעירובין (ו' א'), וא"ת והא הויא במדבר טפי מששים רבוא כל ערב רב והנשים ומי שלא היה בן עשרים, וי"ל [דסברא] הוא שאין לחשוב אלא אותם שהם ממנין הפקודים, והא דאמרינן שיש בה דרך לששים רבוא לא סוף דבר שיהו קבועים בה אלא שהיא דרך [להם], תדע שהרי ירושלים אלמלא דלתותיה ננעלות בלילה חייבין עליה משום רשות הרבים, ולא היו שם קבועים ששים רבוא אלא שלפעמים באים שם והיא דרך [להם] כי רוכלת כל העמים היתה.

ועוד כתב רש"י ז"ל **במסכת עירובין (ו' א')** שאין רשות הרבים אלא כשהוא מכוון משער לשער, והכי הוא בירושלמי, אבל לא הסכימו בזה כל המפרשים ז"ל.

Perhaps rhr is just about being the domain of the public.

רמב"ם הלכות שבת פרק יד הלכה א
ארבע רשויות לשבת: רשות היחיד ורשות הרבים וכרמלית ומקום פטור, איזו היא רה"ר מדברות ויערים
ושווקים ודרכים המפולשין להן, ובלבד שיהיה רוחב הדרך ט"ז אמה ולא יהיה עליו תקרה...

עבודת הקודש בית נתיבות שער ג
א) איזו היא רשות הרבים, כל מקום שהוא רחב שש עשרה אמה על שש עשרה אמה ומתקבצין שם בני
אדם לסחורה ולעשות שם צרכיהם כשווקים שבמדינות, ואף על פי שדלתות המדינה ננעלות בלילה, וזו
היא פלטיא שאמרו. וכן המבואות המפולשין ופתחיהן מכוונים זה כנגד זה ורחבין שש עשרה אמה והעם
עוברין ביניהן כדגלי מדבר והעגלות. במה דברים אמורים בשאין דלתותיהן ננעלות בלילה. היו דלתותין
ננעלות בלילה אין זה רשות הרבים, שאין רשות הרבים אלא הנמסר לרבים בכל שעה.

But yet it still needs some level of conformity to the paradigm of the מדבר.

להלכה:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שמה סעיף ז
איזהו רשות הרבים, רחובות ושווקים הרחבים ט"ז אמה ואינם מקורים ואין להם חומה, ואפי' יש להם
חומה אם הם מפולשים משער לשער (ואין דלתותיו נעולות בלילה) (טור) היו רשות הרבים. ויש אומרים
שכל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים.

ט"ז אורח חיים סימן שמה ס"ק ו
(ו) (פמ"ג) וי"א שכל שאין ס' רבוא כו'. - כתב ב"י הדיעה האחרונה היא דעת רש"י והתו' והרא"ש והטור
וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת (והמרדכי פ' כל כתבי) והרוקח והאחרון מהרי"ו בתשו' ודיעה ראשונה הוא דעת
הרמב"ם ורמב"ן ורשב"ם והמ"מ והר"ן והריב"ש ותמהתי דכאן כתב ב"י בשם המ"מ ורמב"ם ורשב"א
דא"צ ס' רבוא בוקעים ולעיל סי' של"ד כתב הטור להקשות על סה"ת מהך סברא דאין כאן איסור דאוריית'
לדין שאין לנו ר"ה כו' וכתב ב"י שזו הקושי הקשה המ"מ בשם הרשב"א א"כ משמע דס"ל שלא הוה
ר"ה עד שיש ס' רבוא ג"כ דאל"כ גם לדין יש ר"ה וכתב רש"ל בפ' א"צ סי"ח וכ"כ מהר"ר בנימן בתשו'
סי' צ"ב די"ש להחמיר כדיעה ראשונה ורמ"א כ' בסי' שמ"ו שכל רשויות שלנו כרמלית הם משמע כדיעה
אחרונה ובפי העולם מורגל עכשיו שאין לנו ר"ה הוא כדעת הי"א והם רבים ובפרט שבדעת המ"מ
ורשב"א מצינו ג"כ להיפך כמ"ש וע"כ המחמיר יחמיר לעצמו ואין בידו למחות למה שנוהגין עכשיו כאותן
הרבים שמקילין כנ"ל:

מגן אברהם סימן שמה
ז ויש אומרים כו' - ומ"ב סי' צ"ב ורש"ל בביצה סימן פ' פסקו לחומרא אך דעת רוב הפוסקים להקל וכ"פ
בש"ע סי' ש"ג סי"ח ובכמה דוכתי וכ"כ מהרא"י בפסקים סי' נ"ה:

משנה ברורה סימן שמה ס"ק כג

(כג) וי"א שכל שאין ששים רבוא וכו' - סבירא להו דגם לזה בעינן דומיא דדגלי מדבר שהיו ששים רבוא ואף שהיה שם עוד ערב רב ונשים וטף לא חשבינן אלא מה שנמצא בכתוב בפירוש. ולענין הלכה מדעת המחבר דכתב דעה זו רק בשם י"א משמע דלהלכה לא ס"ל כן ומ"מ אין בנו כח למחות ביד הסומכין על דעה זו דדעה זו ג"כ לא דעת יחידאה היא כמו שכתבתי בביאור הלכה וכן צדדו כמה אחרונים וכל בעל נפש יחמיר לעצמו ועיין בסימן שס"ד במשנה ברורה סק"ז ובביאור הלכה כאן ושם:

ביאור הלכה סימן שמה סעיף ז ד"ה * שאין ששים

... וגם דיודע שגזרו חז"ל לענין תקיעת שופר בשבת [וכן לענין קריאת המגילה] וביטלו עשה דאורייתא לכלל ישראל כדי שלא יבוא לידי חילול שבת שיביא אותו אצל חכם וילמדנו ואי אמרת דהוא דוקא כשיש באותה העיר ס' רבוא הוא דבר שאין מצוי כלל וכלל כ"א איזה עיר יחידה בעולם. וע"כ בודאי יש להחמיר כסברא הראשונה ... ומ"מ אין בנו כח למחות ביד המקילין שהם סומכין על הפוסקים העומדים בשיטת בה"ג ורש"י הנ"ל אבל כל י"ש בודאי יש להחמיר לעצמו דבזמנינו יש ג"כ ר"ה מן התורה וממילא אין לסמוך על עירוב של צוה"פ דבעינן דוקא דלתות ...

ודע עוד דאף שיטת רש"י הנ"ל שסובר דבעינן ס' רבוא יש לעיין בזה טובא לדינא די ש מן הפוסקים שנקטו דבר זה בפשוטו ויש מן הראשונים שהסבירו לדבריו באופן אחר ואעתיק את לשונם ממש וז"ל הריטב"א בעירובין נ"ט רש"י ז"ל אינו מצריך שיתיישבו בעיר ס' רבוא אלא שיכנסו בה סמ"ך כאלו הכרכים והעיירות שהם פתוחים למקומות הרבה ורגילין בה סוחרים וכיוצא בהם ותדע שאף ירושלים לא היו בה ששים רבוא תדיר ואעפ"כ יש בה משום ר"ה אלמלא דלתותיה ננעלות בלילה ומעתה כל שבתחלתה נתיישבה ככרכים ושווקים גדולים להיות רוכלת העמים זו היא של רבים עכ"ל וכעין זה כתב ג"כ הרי"א ז"ל והביאו הש"ג בפ"ק דעירובין וז"ל מבואות של כרכים המפולשין חוץ לעיר מצד זה ומצד זה ורחבין ט"ז אמה והן מעבר לס' רבוא כדרך הכרכים שכל באי עולם עוברין שם הרי המבואות הללו ר"ה גמורה הן עכ"ל. והנה הרמב"ן ז"ל בחידושויו על עירובין הקשה ג"כ על בה"ג ורש"י בעלי שיטה זו.... ושם דעת הראשונים לומר שהאיסטרטיא שהיא כבושה חוץ לעיירות והולכים ממנה מעיר לעיר וממדינה למדינה עד סוף כל העולם אין מדקדקים בה בעוברין עליה ששים רבוא דהא דכ"ע היא אבל בתוך העיר אין שם רשות הרבים בלא ששים רבוא דתהוי כדגלי מדבר [וסיים שם דלדעתו גם זה אינו מחוור וכו' וסוף דבר אין לנו אלא מה שמזכר בתלמוד י"ו אמה ומפולש משני ראשין וכו'] וז"ל חידושי הר"ן בשם הרא"ה על מה שאמר בגמרא כאן בזמן שהיו ישראל שרויין במדבר וכו' כתב שם בתירוץ השני דאפשר לומר דבאותו זמן אפילו שאר מדברות שהיה להם דרך לשם לאותו מדבר הוי ר"ה דאע"ג דפירש רש"י ובה"ג דלא הוי ר"ה אלא של ששים רבוא לאו דבעינן ששים רבוא אלא שיש כאן דרך לששים רבוא כלומר שיהא רגילין לילך שם אנשים רבים תדיר כששים רבוא וכאן הרי היו השיירות מצויות של ששים רבוא ואף על פי שלא היו כולם כאן בדרך כאחד עכ"ל [ודע דבדבריו מתורצין לשיטה זו אמאי אמרו בגמרא לענין מקושש דמעביר ד"א בר"ה הוה הרי בודאי לא עשה המלאכה בפירסום בפני כל רק רחוק מן המחנה מדכתיב וימצאו ובודאי לא היה שם הס"ר ישראל אכן לפי מה שכתב הרא"ה ניחא]:

